

พระเจ้าเลียบโลก (๒)

ผูกที่ ๔ กล่าวถึงการเสด็จไปถึงเมืองฮ่อในเขตยูนนาน และเมืองลือในสิบสองปันนา ประทับรอยพระบาทไว้ที่บ้านแจ้จ้ง บ้านเขี้ยวคำ ดอยผาน้อยในเมืองอาฬวี คือเมืองลา บ้านแจ้ก่อนยามและที่ห้วยแม่บ้านอุ้นในหมู่บ้านล้านองค์ บ้านแก้วในเมืองลือท่า บ้านร่มฟ้าร่มอยู่ในเมืองอุใต้ เมืองอ้อยเทืองและดอยผาแรม เมืองซุง

ผูกที่ ๕ จากดอยผาแรมทรงเสด็จไปโปรดชาวเมืองแลม แล้วไปประทับรอยพระบาทที่เมืองซางหลวง เมืองบาน เมืองหลวง บ่อแร่ บ่อเม็ดล้างแต่ง เมืองลาใต้ เมืองลาเหนือ พระบาทคิดหลวงแวน เมืองเชียงแข็ง เมืองขันม่อน คือผารูปช้าง พระบาทแฮ พระบาทผาแวน พระบาททำน้ำพูน พระบาทผาลวงกู พระบาทปู้จี้ พระบาทคทิงคซี พระบาทบ้านท่ง พระบาทผาน้อย แล้วเสด็จไปเมืองเชียงคั้งประทับรอยพระบาทผาค่าและพระบาทผาขาว

ผูกที่ ๖ พระพุทธองค์เสด็จไปประทับรอยพระบาทที่โบราณคาม พระบาทฟ้าลงในเขตบ้านเชียงมุ่น แล้วประทานพระเกศาธาตุที่ดอยปู่ล้านบ้านวังแดง ประทับรอยพระบาทที่เมืองน้อยเมืองงามพระบาทกุ่มมา เมืองพานใต้ พระบาทผาดอกไม้ เมืองทน พระบาทผาขาว เมืองราย พระบาทห้วยตุมตัม เมืองอองเต่า พระบาทเมืองเสียง พระบาทเมืองงาด พระบาทถ้ำผาแดง เมืองพาน พระบาทเมืองครางอยากน้ำ พระบาทบ้านเวียงและพระบาทบ้านฝาง

ผูกที่ ๗ พระองค์ทรงประทานเกศาธาตุที่ดอยเชียงขึ้น และประทับรอยบาทที่บ้านดาวหลวง พระบาทบ้านแก้ว แล้วเสด็จไปปราบอาฬวกยักษ์ที่เมืองอาฬวี ประทับรอยบาทที่พระบาทคองนั่ง พระบาททวงคำ จากนั้นจึงเสด็จไปตามฝั่งน้ำทรายคำ ประทับรอยบาทที่พระบาทหาดใหม่ พระบาทบ้านทุ่งยาว พระบาทสูงลงต่ำ พระบาทว่าวใต้ ว่าวเหนือ ในเมืองวัง พระบาทห้วยพร้าว พระบาทติงตาย พระบาทแจ้แคะม พระบาทเชียงผาและพระบาทเมืองมาง จากนั้นทรงเทศนาโปรดชาวเมืองเชียงตุง

ผูกที่ ๘ กล่าวถึงการเสด็จจากเมืองเชียงตุงมาสู่เมืองโยนก ผ่านมาทางเมืองพยาก (๖๐ กิโลเมตรจากท่าซี้เหล็ก ระหว่างท่าซี้เหล็ก- เชียงตุง) ทรงประทานพระเกศาธาตุ ครั้นถึงเมืองเชียงแสน ทรงประทานพระเกศาธาตุให้แก่ลัวะชื่อขุนแสนทอง จากนั้นเสด็จถึงเมืองเชียงราย เมืองพะเยา เมืองลำปาง เมืองน่าน เมืองแพร่ เชียงใหม่ในบริเวณบ้านท่าสร้อย และท่าทรายในเขตอำเภอฮอด ทุกแห่งที่ทรงเสด็จผ่านได้ประทานพระเกศาธาตุไว้ และประทับรอยบาทที่พระบาทถ้ำดอกไม้ เมืองฮอด พระบาทแท่นผาค่า จากนั้นประทับอยู่ที่ดอยเก็ง

ผูกที่ ๙ หลังจากพระพุทธองค์ประทับอยู่ที่ดอยเก็งเป็นเวลา ๕ วันแล้ว จึงเสด็จเลียบแม่น้ำปิงขึ้นมาทางเหนือ ประทับรอยพระบาทไว้ที่สังเวสน์เจดีย์ จากนั้นเสด็จไปบ้านทิวา ทรงทำนายว่าต่อไปจะเป็นเวียงกุมกาม แล้วประทานพระเกศาธาตุไว้ที่วัดสวนดอก วัดกู่เต่า วัดบุพพาราม วัดป่าแดง วัดศรีเกิด วัดเชียงมั่น วัดนันทาราม วัดเจดีย์หลวง ดอยนางนอน และประทับรอยพระบาทไว้ที่เมืองยวม หลวงพระบาง เมืองแปร ย่างกุ้ง แล้วเสด็จกลับเขตวันมหาวิหาร

ต่อมา ทรงรำพึงว่าใกล้จะปรินิพพานแล้ว จึงเสด็จมาโปรดยักษ์ราชที่ดอยอ่างสลุงเชียงดาว ทรงทำนายว่าต่อไปยักษ์จะเกิดมาเป็นพระญาณมิกกราช และฟื้นฟูศาสนาให้รุ่งเรืองในเมืองเชียงดาว

ผูกที่ ๑๐ พระองค์ทรงทำนายถึงความเสื่อมของสังคม เมื่อศาสนาล่วงพ้นไปถึงห้าพันปี โดยชาวเมืองจะอาศัยวัดเป็นที่ทำมาหากินโดยไม่กลัวบาป แต่ชาวป่าเขาจะเอาใจใส่ดูแลพระศาสนา ทรงสั่งให้พระอินทร์ส่งพระญาณมิกกราชลงมาเกิด เพื่อบำรุงศาสนาในทุกหนึ่งพันปี

ผูกที่ ๑๑ เป็นการกล่าวถึงพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงปรินิพพานและการประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุในที่ต่างๆ เช่น อินเดีย ลังกา สิบสองปันนา เชียงราย เชียงแสน เมืองพาน พะเยา ลำปาง แพร่ น่าน ลำพูน และเชียงใหม่ จากนั้นเป็นการกล่าวถึงพระธัมมรสผู้ไปคัดลอกตำนานเรื่องนี้มาจากลังกาในปี พ.ศ.๒๐๖๖

ผูกที่ ๑๒ เป็นการสรุปเรื่องราวการประดิษฐานพระธาตุ ๒๓ แห่งและพระพุทธบาทในล้านนา ๑๒ แห่ง เช่นพระธาตุเมืองแจ้จ่ม เมืองพยาก พระธาตุจอมกิตติ เมืองเชียงแสน ถ้ำสบกก เมืองเชียงราย เมืองพะเยา ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พระธาตุดอยเก็ง เชียงใหม่ พระธาตุท่าทรายคำ เมืองลือ พระธาตุหริภุญชัย พระธาตุบ้านทิวา เวียงกุมกาม พระธาตุดอยนางน่อง เมืองติง พระธาตุดอยนางพี เมืองเมย และพระบาททุ่งตุม พระบาทแม่หาด เมืองลือ พระบาทหาดนาคหัวเคียน พระบาทดอยคำหลวง พระบาทเมืองยวม และพระบาทเมืองทราง เป็นต้น

จากเนื้อทั้ง ๑๒ ผูกดังกล่าวข้างต้น กล่าวได้ว่าตำนานพระเจ้าเลียบโลก หรือพุทธตำนานนี้ เป็นการกล่าวถึงการประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุและรอยพระพุทธบาทในล้านนา สิบสองปันนา ลาวและพม่า โดยเฉพาะในผูกที่ ๕ ซึ่งกล่าวถึงการเสด็จมาในเชียงใหม่ของพระพุทธองค์ นั้น เป็นที่มาของตำนานดอยอ่างสลุงเชียงดาว เพราะในเวลาต่อมาก็ได้มีการดึงเอาเนื้อความในผูกที่ ๕ มาเขียนใหม่ และบางสำนวนก็ได้เพิ่มตำนานถ้ำเชียงดาวไว้ในตอนท้าย เพื่อแสดงให้เห็นถึงความศักดิ์สิทธิ์ของดอยอ่างสลุงและถ้ำเชียงดาว.